

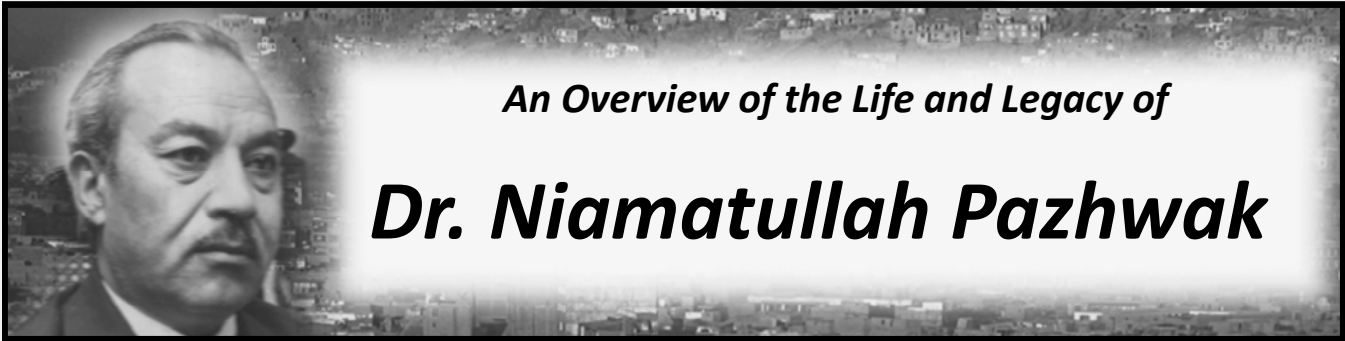

In the name of Allah.
The Most Beneficent,
the Most Merciful

We are from God and to God
is our return

Dr. Niamatullah Pazhwak

12.08.1928-30.10.2009

An Overview of the Life and Legacy of

Dr. Niamatullah Pazhwak

Dr. Niamatullah Pazhwak lived an exemplary life, leaving behind an impressive legacy of modesty, resilience, achievements and integrity in public service

In particular, his record as an Afghan educator dedicated to honest service to his country and fellow Afghans regardless of rank, position, ethnicity or religion is remarkable. Dr. Pazhwak's drive and foresight were evident from an early age when he sought to excel in education and other aspects of life despite losing his parents as a child and coping with subsequent financial and social challenges of the times in Kabul. In spite of the environmental constraints, his strength of character and natural talent enabled him to reach some of the highest levels of academic and professional success within and outside of Afghanistan.

Equally important, he led a happy and full family life. Family and friends as well as strangers, benefited from his wisdom, optimism, kindness and mentoring. He always promoted hope and demonstrated a strong sense of fairness, humor and realism. His versatile personality had something to offer to all walks of life and all ages along with a wealth of

information on Afghan and non-Afghan literature and society. His openness to ideas, refreshing views and energy would transcend through his insightful conversations on history, politics, education, or his interest in books, music and poetry, specifically Pashtu poetry and music.

Dr. Pazhwak's rich biography may be summed up in the following few sentences for the benefit of the younger generation of Afghans living in the United States and elsewhere, including his own grandchildren. Dr. Pazhwak was the son of the late Judge Hafizullah born on August 12th, 1928 in Kabul. He completed his elementary and high school education at Habibia Lycee, graduating in 1949. He received his B.A. from the Faculty of Literature at *Kabul University* with honors. Upon graduation, he began his illustrious official career by joining the Ministry of Education (1955). In a progressive career path, he represented Afghanistan at a number of conferences including

the regional UNESCO conferences held in Karachi, Pakistan, as well as in Bangkok, Thailand. Subsequently, Dr. Pazhwak undertook a research assignment exploring aspects of education in India and met with Indian governmental leaders including *Jawaher Lal Nehru* during his stay. Upon his return, he was appointed as Director-General of the Teacher Training College 1956, known as '*Dar-ul-malemain*'. In this position, assisted by an academic team of counterparts from *Columbia University*, U.S., he led efforts to improve the educational system, teaching and learning models and curriculum in Afghanistan. Dr. Pazhwak played a key role in selection, design, and

publication of textbooks used in schools across the nation to ensure better standards and higher outcomes. In appreciation of his outstanding efforts, Dr. Pazhwak was awarded a scholarship to continue his higher education at *Columbia University* in New York, where he earned a Masters degree in Education (1958-59).

Upon his return from New York, he was appointed as the principal of the *Habibia Lycee*, the top high school in Afghanistan. During his three-year tenure there, he served thousands of students and improved the school administration by introducing critical reforms, leaving a legendary name in the history of that school as he strived to reach out to each student, offering support, encouragement and counseling. Later on in his life, most of the students from that era would approach him to show appreciation for his tenure at *Habibia Lycee* and his contribution to their intellectual and personal growth. Dr. Pazhwak's efforts and collaboration with the "Columbia Team" led to a doctoral scholarship at *Columbia University* (1962). Upon earning his Ph.D. in Education, he resumed his career as a public servant in Afghanistan appointed as the Director-General of the Secondary Education Department at the Ministry of Education (1965-68). During this time, he was invited by the British Council to visit Britain and review the education system there.

Dr. Pazhwak was later appointed as the Cultural Attaché to the Royal Afghan Embassy in Moscow, (1968-70). This was followed by being appointed as the Director-General of the Translation and Publication Department at the Ministry of Education (1970). In April 1971, Dr. Pazhwak's career took a different turn when he was appointed as the Governor of Bamyan Province, one of the touristic provinces in the country. During his tenure as governor, "The Second Class of the Order of the Sacred Treasure", one of Japan's highest medals of Honor was conferred upon Dr. Pazhwak by His Majesty the Emperor of Japan who visited Bamyan. This assignment was followed by an appointment as the Governor of Kabul, the capital of Afghanistan. (September 1971)

The late Prime Minister Musa Shafiq appointed Dr. Pazhwak as the Minister of Interior (1972). In this capacity, Dr. Pazhwak was invited to visit the police training institutions in West Germany where he was awarded the German Friendship Medal. As Afghanistan turned into a republic, the late President Daoud Khan selected Dr. Pazhwak to join his cabinet as the Minister of Education (1973). This marked Dr. Pazhwak's return to his passion and field of expertise in education. During this period, he led Afghanistan's delegation to Turkey's

50th Independence Day celebration and received the honor of placing a bouquet of flowers at *Mustafa Kemal Atatürk's* memorial and signed the remembrance book on behalf of the fifty participating nations. In recognition of the historic relationship between Turkey and Afghanistan, the Turkish Government awarded Dr. Pazhwak the country's official medal of appreciation. Later, he visited France, where the French Prime Minister awarded him France's prestigious academic medal in recognition of Dr. Pazhwak's efforts in improving education standards in Afghanistan (August, 1974). During the same visit, he represented Afghanistan in UNESCO's 18th Assembly held in Paris. He also paid official visits to Iraq and the former USSR to expand Afghanistan's relations with these nations in the field of education. During Dr. Pazhwak's tenure, a number of new schools were opened including *Isteqlal* High School supported by the French Government. Dr. Pazhwak resigned as the Minister of Education late in

1976, due to his opposition to the government's education reform policy. He led a private life for some years as political turbulences engulfed Afghanistan.

Eventually, he felt compelled to return to public service as an advisor to the Soviet-backed government of President *Babrak Karmal* (1981-86), as Afghanistan descended towards chaos and extremism. In this capacity, he mainly served the needs of the underprivileged Afghans whose lives were adversely affected by the Soviet occupation and intensified violence, destruction and displacement. During this time of ordeal, Dr. Pazhwak continued to focus on improving public service and solving a multitude of issues and complaints faced by ordinary Afghans in

areas such as education, health and municipal services. Dr. Pazhwak also accepted to serve as a member of the "National Reconciliation Commission" in the hope of putting an end to military intervention and conflict through negotiation and diplomacy. (1987)

Dr. Pazhwak worked tirelessly to unite Afghan factions and facilitated the process of reform and reconciliation by remaining in Kabul and later serving as minister without portfolio, in *Dr. Sharq's* cabinet (1988). During this time, he served as President of the "Afghan-Swedish Friendship Society" (1988), Vice President of the "High National Commission for the Prevention of Narcotics, its Cultivation and Smuggling" (1988), President of the "National Commission for the Cultural Decade"

adopted by UNESCO (1988-89), Head of the Afghan delegation to 31st assembly of the "World Federation of the United Nations Associations" held in Ottawa, Canada (1987), Member of Afghan delegation to the former Czechoslovakia (1988), and Member of Afghan delegation to the United Nations headquarters (1988). Dr. Pazhwak was also invited, among other international figures from more than seventy countries, to participate in the "Asia and Pacific Conference on Peace and Cooperation" held in Vladivostok, USSR (1988).

Dr. Pazhwak accepted an appointment as the Deputy Prime Minister in *Khaliqyar's* cabinet (May, 1990), once again driven by a compelling need and hope to reverse the course of Afghan conflict by influencing the policies of President *Najib's* government towards reform and the formation of a representative national government committed to peace. Dr. Pazhwak resigned his official position after he was confronted by President *Najib* for his repeated criticism of

UNESCO 18e Conférence Générale PARIS 1974

government policies, in particular in his famous public speech at the Afghan Academy of Science (November, 1990) where he decried the authoritarianism and legitimacy of the government. He refused overtures of getting involved in Afghan governance and politics ever since as he witnessed his worst nightmares for his people and country materialize during the ensuing years.

Dr. Pazhwak believed in serving his people and not the governments in power. His presence, guidance and courage to fight injustice and corruption likely made a significant difference in the lives of many people. At his own peril, he frequently put the rights of ordinary and disadvantaged Afghans and integrity in public service ahead of his own position. His career also demon-

strates openness and frankness in working within the system to reform it and critique policies and practices that failed to serve the national welfare and interests of the Afghan people. As unbiased and rigorous research in contemporary Afghan history would confirm in the decades ahead, Dr. Pazhwak record of public service superseded party politics and **he never accepted membership of a political party.**

In 1992, as violence and interior war erupted in Kabul after the victory of *Mujahedeen*, Dr. Pazhwak was forced to abandon his beloved country and home, heading to Peshawar, Pakistan, like thousands of other Afghan refugees. After two difficult years of exile in Peshawar, Dr. Pazhwak and his wife arrived in the United

States (1994). After settling in Virginia, Dr. Pazhwak's passion for teaching and education along with his determination to work and remain independent kept him going despite reaching the retirement age. Dr. Pazhwak remained active and contributed to multiple institutions of higher education in Virginia for almost a decade. Even when he was virtually confined to home due to frail health in the last months of his illustrious life, Dr. Pazhwak maintained a keen interest in Afghan and international affairs by reading and listening to news on a daily basis and engaging with his children and grandchildren in discussions and family activities. Dr. Pazhwak passed away in peace on October 30th, 2009 at his home in Fairfax, Virginia. *Dr. Niamatullah Pazhwak* is survived by his wife, *Mrs. Afifa Pazhwak* and their five children. May his Soul Rest in Peace!

Excerpts from

Dr. Niamatullah Pazhwak's Speeches

On Civil Society:

Scholars have been the guiding source and the brain behind human advancements throughout the history of human kind. I think, today the main task of Afghan scholars should be to promote peace in Afghanistan and attempt to strengthen our severely damaged national unity. Perhaps, some of you wonder as to why you are expected to be responsible for establishing peace? Think again, if you, as educated Afghans, are not expected to solve complex Afghan issues, come up with ideas and solutions, show courage and be willing to sacrifice – will it make sense to expect this from Afghans with little or no education? The answer is ‘No’ - you are it! Khoshal Khan Khatak says:

‘Men wearing turbans are in thousands

But those who are competent in tying it are few.’

You are the ones who are capable of tying the turbans and you should be expected to do so.”

(The Afghan Academy of Science - November, 13th, 1990, Kabul)

On National Reconciliation:

“This is not the time to add salt on the wounds of Afghan people. We should attempt to mend the wounds. Those who spread hatred and animosity among people of Afghanistan must realize that hatred and animosity do not heal at once.

It is not like the Soviets’ invasion of Afghanistan that ended with their forced departure. When hatred is spread into the minds and hearts of a nation, it runs into the veins and arteries of the body, it spreads to families and is passed over to future generations. We will probably not be able to reverse that for hundreds of years to come, if we do not prioritize strengthening our national unity now.

‘When we do not stand together, we are like injured fingers. But if we unite and come close tightly as a fist, we will be able to break our enemy’s teeth.’ (Abdur Rahman Pazhwak)

There is a proverb in Pashto language that says:

‘If I say it is me and you say no it is me, it is neither you nor me - but if I say it is you and you say it is you; then it is you and I both.’ (The Afghan Academy of Science - November, 13th, 1990, Kabul)

On National Unity:

“There is no doubt that Afghanistan, like its neighbors and many other countries, is a multi-ethnic and diverse nation in which every tribe or ethnicity have inherited their own unique characteristics. However, all Afghans have enormous interest and loyalty to an united and independent Afghanistan. Any attempts at damaging national unity and hurting Afghans’ feelings, will only benefit Afghanistan’s enemies – not a single Afghan will

benefit from such efforts whether carried out covertly or otherwise.”

(The National Reconciliation Commission - January, 3rd, 1987, Kabul)

On National Pride:

“Afghan People do not trust just everyone or every group. Although a deprived nation, their political wisdom has always been evident throughout Afghan history. They have always supported sincere and efficient leadership and have discouraged and rebelled against incompetent governments. The political oppression applied by those in power or their foreign allies may have forced silence at times, but it has never been able to subdue Afghans’ nationalistic pride and their quest for independence and freedom.”

(The National Reconciliation Commission - January, 3rd, 1987, Kabul)

Serving my ideals:

“Throughout my career, I have always worked for an ideal, not a person or a group. This has been a principle that I continue to dearly cherish. . That ideal has been to serve my people and our beloved nation, Afghanistan.”

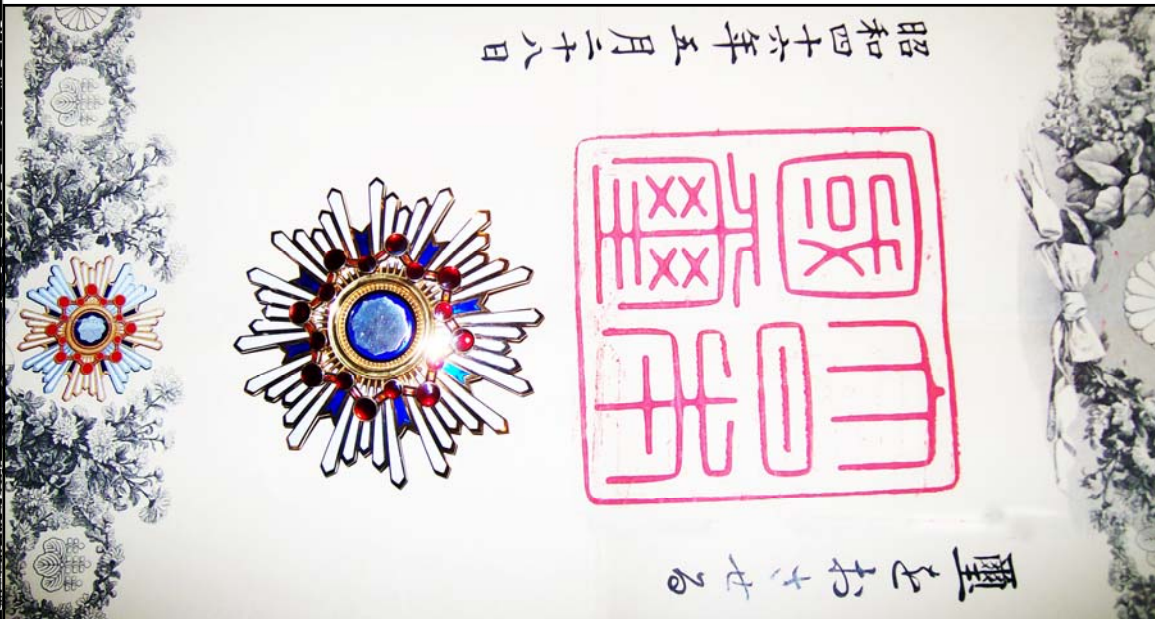
(The National Reconciliation Commission - January, 3rd, 1987, Kabul)

Dr. Pazhwak as Minister of Education represented Afghanistan to participate in the celebration of Turkey's 50th Independence Day and was given the honor to place the flowers at Mustafa Kemal Ataturk's memorial and sign the remembrance book, on behalf of the 50 participating nations. In recognition of the historic relationships between Turkey and Afghanistan, the Turkish Government awarded Dr. Pazhwak the country's official medal of

In 1971, Dr. Pazhwak took the responsibility to serve as Governor of Bamyan Province, one of the most touristic regions in the country and home to the world's second largest Buda Statues. "The Second Class of the Order of the Sacred Treasure", one of Japan's highest recognitions was conferred upon Dr. Pazhwak by His Majesty the Emperor of Japan during his visit to Bamyan in 1971.

روز افتتاح تعمیر جدید لیسه استقلال که به امداد حکومت فرانسه ساخته شده است، با اشتراک وزیران معارف افغانستان و فرانسه.
5/۱۳۵۳ اگست 1974/کابل

The French Prime Minister awarded Mr. Pazhwak France's prestigious academic medal in recognition of his efforts in improving education standards in Afghanistan (August, 1974)

داکتر نعمت الله پژواک مدیر لیسه حبیبیه حین افتتاح کنفرانس لیسه حبیبیه. ۱۴ سرطان ۱۳۴۰/کابل

نمایشنامه ای متعلمین صنوف دوازدهم لیسه حبیبیه که در صحنه کابل ننداری دایر شده بود و داکتر نعمت الله پژواک مدیر حبیبیه و محمد اکرم خان معین وزارت معارف با تعدادی از مدعوین در آن اشتراک داشتند. ۲۹ ثور ۱۳۳۹

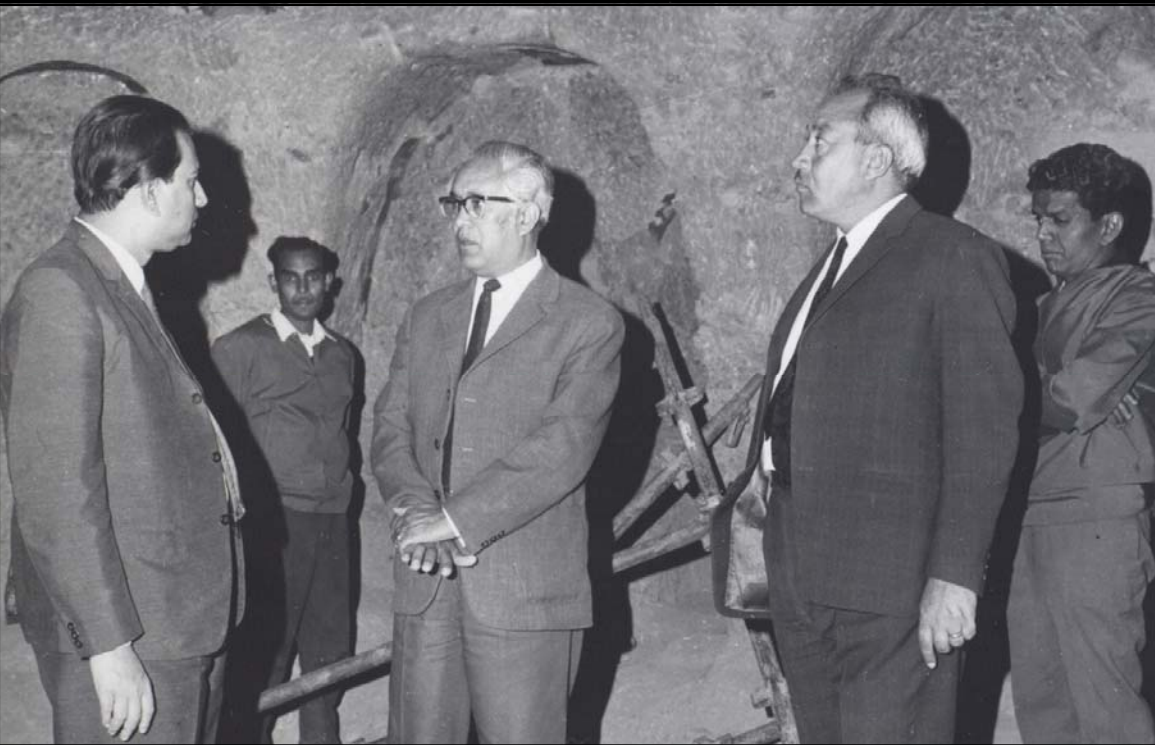

محفل اخذ رای اعتماد حکومت محمد موسی شفیق از طرف مشرانو جرگه (مجلس سنای پارلمان) در تالار مجلس سنا. در وسط محترم عبدالهادی داوی ریس سنا و به طرف دست راست ایشان داکتر پژواک دیده می شود. قوس ۱۳۵۱/دسامبر ۱۹۷۲/کابل

داکتر نعمت الله پژواک وزیر معارف با محترم داکتر عبدالرحیم نوین وزیر اطلاعات و کلتور بالای مزار مرحوم استاد برشنا هنرمند فقیه دسته گل را می گذارند. چهارشنبه ۲۶ جدی ۱۳۵۲ / ۱۹۷۳/کابل

داکتر نعمت الله پژواک از حمل ۱۳۵۰ الی ششم میزان ۱۳۵۰ والی بامیان بود که بعد از آن به حیث والی کابل مقرر گردید. در زمان ماموریت وی محترم خالد روشن معین وزارت اطلاعات و کلتور جهت بازدید امور ترمیم بت های بامیان به بامیان سفر نمود که یکجا با هیئت تخنیکی هند در این عکس دیده می شود. حکومت هند ترمیم و مصارف ترمیم بت های بامیان را پذیرفته بود.

ولیعهد جاپان (فعلا امپراطور جاپان) با خانمش از طرف ولیعهد احمدشاه جهت بازدید از بت ها و سایر آثار عتیقه به افغانستان دعوت شده بود. در عقب شاهزاده احمدشاه، سید قاسم رشتیا سفیر افغانستان در توکیو قرار دارد. در این زمان داکتر نعمت الله پژواک منحیث والی بامیان ایفای وظیفه می کرد. سرطان ۱۳۵۰/۱۹۷۱/بامیان

Please accept my deepest condolences and sympathy on this very sad moment of your life on death of your father, Mr. Niamatullah Pazhwak. His death is a great loss to Afghan nation. In this very important moment of history, Afghanistan lost a great caring, professional leader, and the most wonderful man of his time, which will be impossible to fill his place. I wish Allah would bless you, and all your family with mercy and patience to suffer such painful loss.

Nazir Saheed/Regional Manager | Moby Group/ works with Tolo TV

Birth and death are realities of life on earth and it is all in hands of Allah almighty. The loss is irreparable and the wound non-healing but a bitter truth to be accepted. I lost my father almost 20 years ago and not a single day goes without having him in my thoughts. May respected kaka jan's soul rest in peace and I pray to God to give you the strength to go through this tough period.

Fahima Fathah/Afghan Women's Organization/ Toronto, Canada

Heaven just got richer, but what a loss to this world! Your dad was a great man - so admirable and kind... I really loved him and will continue to love sharing my memories of him!
Emily Bratton/Your father's student/USA

Dear family, thank you for being my family. While I'm sad and hurting over the loss of Baba jan, I'm so glad everything surrounding his passing had to do with peace and sharing in a close knit family and I was there to share some.
Yesterday (Nov 10) was the anniversary of Mustafa Kemal

Ataturk's passing; i.e., national Remembrance Day. Soon after I landed, I joined a few friends for dinner at a place called Cumhuriyet, a restaurant-bar that Ataturk frequented. It was moving to see his table preserved with his photo, a candle, flowers, etc, much like what we have for Baba jan. All the great men and women in heaven, may they watch over us and continue to love us.
Şirin/Turkey

Good people never dies, they are always alive, forever. Someone who has raised their children in a way that the country and people are proud of them will always be in people's heart. My sincere thoughts and prayers are with you.
Massoud Yawar/Afghanistan

I was deeply saddened to hear about the tragic loss of your beloved father, my dear, and am writing to offer my heart-felt condolences. May his soul rest in peace and may God bestow upon you and your family enough strength and patience and endure these testing times. My prayers are with you and your family members.

Frough A. Panjshiri/ member of advisory board - Afghan American Women Association

I have received with great sorrow the sad news about the sudden death of Mr. Niamatullah Pazhwak. I had the privilege of

knowing Mr. Niamatullah Pazhwak personally. He was always for me the symbol of knowledge, patriotism and courage.

Hereby we share your great sorrow and sadness and wish you and your family health and steadfastness to overcome this great loss.

**Sincerely yours,
Mohammad Sarwar**

A few expressions by his Grandchildren

Emile

A man can be judged for his achievements or his family love, but you succeeded in both.

Wais Mason

We love and miss you Baba jan.

Bobby

“Silver hair, Gold heart”.

Idress

You always be remembered.

Ilyas

“ Good bye is not forever, Good bye is not the end. They simply mean I'll miss you, until we meet again.”

Danyal

Baba jan you are the best Grandpa!

Roya

“Life is but a beautiful Dream.”

Siawash

God bless you.

Arash

Forever remembered.

Darya

I Love you!

Arya

“ You put the “grand” in Grandparent.”

Naweed

Rest in Peace.

Omeed Hafeez

Super grandpa!

Lemar

You turned to a flower.

Durran

Where are you?

آیا هنوز به زندگی همانقدر پرداخته ایم که با مرگ که هنوز نیست، همین لحظه بودن را خاک و دود سازیم؟ نمی خواهم نصیحت گو باشم، ولی بیایید همین دلآوری را تجربه نماییم که مرگ را با قاف خنده خود آنقدر بلرزانیم که یادش برود مرگ است! ما مدیون زندگی هستیم. انسان ها هر فرد آن، این دین را بالای خود دارد که باید به صورت کامل و تمام زنده شود و زنده بودن را به تماشا بگذارد. به همه حال آرزومندم که فصل مهاجر غم آدرش را از شما و خانواده عزیزتان ببرد.

انور وفا سمندر / نویسنده/کابل

هر که را دیدم در این ماتمسرا - بهر مردن زندگانی می کند من از مرحوم مغفور داکتر نعمت الله پژواک در روند حیاتم خاطره ها دارم. خاطرات خوش و انسانی. باور نمی کنم که آن پژواک خندان و پر تبسم که خرمن خرمن مهربانی به دل داشت، رخت سفر بسته باشد. دهان مرحوم با واژهء "جان" آراسته بود و با لباس پاک و صورت شاد و تبسم خندان از دوستان پذیرایی می کرد. برایش دعا می کنم و دروازه های بهشت را به رویش باز می خواهم. روانش شاد باد!

بخشی از سخنرانی محترم عبدالحمید حمیدی در روز خاکسپاری داکتر

پژواک/ویرجینیا/ ۱۴ عقرب ۱۳۸۸

شایان مغفرت بود آن روح شاد او که او معتقد به ذات خدای قدیر بود آب زلالء چشمهء حیوان نصیب او روحش به جنتی که ورا دلپذیر بود بخشی از شعر محترم صاحب الدین زلال در روز خاکسپاری داکتر پژواک/

ویرجینیا / 5 نوامبر 2009

من به نماینده گی از خویش و "کاروان شعر" مراتب تأثرات عمیق اندوه خود را خدمت خانواده شما عرض می دارم و خود را در این اندوه بزرگ شما شریک می دانم.

با درود و دعای شکیبایی برای شما عزیزان گرمی/سعادت پنچشیری/ شاعر/ تورنتو، کانادا

دریای نور و رحمت الهی بر روح بزرگ، آزاده و نجیب آن بزرگ مرد جاری باد.

ملیحه احراری / فرهنگی افغان و کارمند رادیوی آزادی/پراگ

با اندوه بسیار آگاه گردیدم که جناب دوکتور نعمت الله پژواک چشم از این جهان فانی بسته و به ابدیت پیوسته اند. در مقابل رضای خداوندی هیچ نتوان کرد. خدا کند این آخرین مصیبت در زندگانی شما باشد. برای شادروان داکتر نعمت الله پژواک فرس برین را آرزو میکنم خداوند عالمیان به شما صبر جمیل عنایت فرماید.

با حرمت عظیم برادر تان ایشور داس/ مدیر مسوول وب سایت کابل نات/آلمان

متأسفم که نتوانستم به موقع از این خبر جانسوز مطلع شوم. خداوند آن روح رفته به خانه را عرق عشق و رحمت خود سازد. می دانم چی سخت است آدمی افتادن بلوطی را ببیند که ریشه از آن دارد. ولی آیا نسلی که پنجاه، صد سال... بعد زندگی را می گذرانند، در مورد ما که زیر قبرهای خاکی، ریگ پوش، سمنتی و یا هم با مرمر سنگین شده، خفته خواهیم بود، چه خواهد اندیشید؟ مرگ نخستین خبر است که با چشم گشودن ما را همراهی می کند.

مور پدي ټينگ باور لرو چي د دغه ټولنيز او سياسي شخصيت د ملي سياسي او فرهنگي چوپړ ياد به د تل لپاره د افغانانو په زړونو كښي د يوي نه هيريدونكي خاطري په توگه تل پاته وي.

په سويډن كې د دوستي فرهنگي ټولني مشرتابه جرگه او د روزگان ملي مهالني خپروني اداره پداسي حال كښي چي ځانونه د ارواښاد ډاكټر پڙواك مړينه د هيوادوالو لپاره لويه او نه جبرائيدونكي ضايع بولي، د ارواښاد د كورنۍ د ټولو پاتې كسانو، دوستانو او علاقمندانو سره پدغه ستر غم كې شريك بولو. د لوي خداي (ج) له دربار نه مرحوم ته فردوس جنت او د كورنۍ ټولو غرو او دوستانو ته يې د زړه صبر غوښتنه كوو. روح دې ښاد او ياد دې ابدې وي.

درگذشت دكتور پڙواك يكي از دانشمندان و ماموران بلند پایه ی پیشین افغانستان ضایعه ی بزرگیست برای جامعه ی علمی، سیاسی و فرهنگی افغانستان. از اینرو شما نزدیکترین بستگان مرحوم دكتور پڙواك در این غم تنها نیستید و باور دارم که در این رویداد غمین بیشترین بخش جامعه ی سیاسی، علمی و فرهنگی افغانستان خود را شریک میدانند. در پایان از بارگاه خداوند (ج) به شما و خانواده ی محترم صبر جمیل و برای مرحومی بهشت برین آرزو می برم.

آصف بره کی و خانواده/ نویسنده/کانادا

خبر در گذشت بزرگمرد آقای پڙواک را شنیدم و بینهایت ناراحت شدم. روحش شاد باد!

مردی با حضور هشیار و بیدارش، نامیرا است و هرگز کسی فراموش نخواهد کرد و باور دارم که نامش در

شمار یکی از روشن ترین و صادق ترین فرزندان ویرانه ی ما در حنجره ی هزاران انسان، فریاد خواهد شد. امید ماتم آخر تان باشد.

اسد بدیع/شاعر و آوازخوان/ سوئیس

خبر درگذشت پدر مهربان و شخصیت براننده سیاسی فرهنگی کشورمان را دریافتم. اندوه بزرگ نبود این آزادمرد تکانم داد. برای آن شخصیت پاک سرشت جنت برین را استدعا می کنم و برای شما و دیگر عزیزان، صبر بزرگ و استقامت پایدار.

احسان الله سلام / طنز نویس/آلمان

یاد عزیز از دست رفته که افتخار کشور و ملت بودند، در این ایام فرخنده ی عید قربان، گرامی باد.

عید قربان در واقع عید ایثار و فداکاری در راه خدا و در راه حق و حقیقت است. آن مرحوم بدون شك در راستای اهداف مقدس و باورهای نیک انسانی ایثار و فداکاری های فراوانی داشته اند که شایسته است در این عید خجسته يك بار دیگر یادش را گرامی بداریم. خداوند علو درجات را نصیب مرحوم ابوی تان بگرداند و شما را هم صبر جمیل عنایت نماید.

حمید ضرابی/ مدیر مسوول مجله ادبی "آشیان" و فعال فرهنگی جامعه افغان ها در کانادا

کله ناکله ځیني د غم پيښي داسي وي چي سړی نه شي کولای د تسلیت لپاره الفاظ پیدا کړي. د اروښاد ډاکتر صیب پڙواک مړینه یو داسی ویر دی چي نه پوازي ستاسو درنه کورنۍ يې زورولي ده، بلکي د افغانستان گڼ هغه کسان چي د اروښاد ډاکتر صیب له سياسي او علمي کارونو سره آشنا و د اروښاد پر مړينه خوابدي او خواشيني دي.

په هماغه ماښام چي خبرشو باور وکړئ د زړه له تله در سره ویرجن شوې یو. خدای دې تاسو او ستاسو درني کورنۍ ته ددې لوی غم اجر درکړي، او خدای د اروښاد ډاکتر صیب پڙواک ته په فردوس جنت کې ځای ورکړي. خدای مو په راتلونکي کې له غمه په امان لره.

اجمل اند/ شاعر/ پراگ

از درگذشت پدر مهربان خبر شدم و خیلی اندوهگین گردیدم. خداوند روح شان را مقیم بهشت گرداند. من وقتی پدرم را از دست دادم خیال کردم کرم شکست چیزی نگذشت که این خیال به یقین مبدل گشت. در مورد شما امیدوارم چنین نباشد. چیزی نمی توان کرد جزء این که قبول کنیم همه شکار بهانه هاییم...

بزدان روح شان را ببخشاید.
خالد نویسا/نویسنده/کابل

برای این دریغ و بر این درد با تمام جان سوگوارم برای دیگر بستگان و فرزندان بهترین هارا آرزو می کنم.

آرش آدیش/ شاعر/ آلمان

قبل از هر چیز دیگر مراتب تسلیت، همدردی و غمشریکی خود و خانواده ام را به موجب وفات استاد ودانشمند گرانمایه مرحوم پدر بزرگوار تان ډاکتر صاحب پڙواک به شما و تمام عزیزان آن فردوس مکان تقدیم میدارم. یقین دارم باور میکنید که آن مرحومی با فقدان خویش نه تنها رشته داران نسبی خود را بلکه عده کثیری از خانواده بزرگ دانشیان و فرهنگیان وطن را به سوگ خود متالم ساخت. در هر حال شما بهتر میدانید که این مسیر در پیشاپیش همه آدمها قرار دارد و جز تحمل چاره یی نیست. فقط آنچه از ما بر می آید همانا دعای مخلصانه است و من روح آن بزرگمرد را در جنت برین وبه شما و همه درسوگ نشسته گانش صبر جمیل استدعا میکنم.

ضیا ضیا/مدیر مسوول هفته نامه افق و فرهنگی فعال جامعه افغان ها در استرالیا

زنده جاوید زیست هرکه نکو نام زیست خاموشی فاضل و فرهیخته ارجمند؛ شادروان پڙواک را به شما تسلیت می گویم و شکیبایی و صبر جمیل به شما و خانواده تمنا می کنم.

لطیف ناظمی/شاعر/ آلمان

با تأثر اطلاع یاقتم که به فقدان پدر مهربان و استاد بزرگوار ډاکتر نعمت الله پڙواک دردمند شده اید.

ما آن خداوند خویشیم و ما با او شدنی ایم و با وی گشتنی

"کشف الاسرار"

بر مزار پدرم خاک افشاندیم و حس کردیم که بر خود خاک پاشیدیم. با تمام دل خویش احساس کردیم که خاطرات دوران کودکی خود را به خاک سپردیم.

مرگ عظیم است، ولی ما را کوچک ساخت. فراموش کردیم گیسوان سر ما پیش از آنکه سیاه باشد، سفید است. تنها آغوش مادرم توانست تسلی گاه درد یتیم شدن ما باشد.

به همه عزیزان و دوستانی که در این دوران دشوار به دیدار ما شتافتند، تیلیفون کردند، به ما نامه و ایمیل فرستادند، از طریق روزنامه ها، وب سایت ها، نشرات رادیو و تلویزیون به تسلیت ما پرداختند، درود می فرستیم.

از پیام ریاست جمهوری افغانستان، وزارت معارف افغانستان، سفارت کبرای افغانستان در ایالات متحده امریکا، رادیو تلویزیون ملی افغانستان، تلویزیون طلوع، تلویزیون شبکه جهانی آریانا، تلویزیون آریانا امریکای شمالی، رادیو آزادی، رادیو بی بی سی، رادیو خبری جناب سرور در کانادا، جراید افغان های مقیم کانادا:

"آشیان"، "پیام روز"، "نایاب"، "افغان رساله"، "اندیشه نو"، وب سایت کانون قلم سویدن "فردا"، وب سایت فرهنگی "آسمایی" و بسیاری از نشرات داخل مرزی که با نشر اعلان فاتحه، درج زندگی نامه و پیام های تسلیت به قدردانی از کار و پیکار داکتر نعمت الله پژواک خادم صدیق معارف و مردم افغانستان پرداختند، صمیمانه سپاسگزاری می کنیم.

همچنان برای اکادمی افغان ها و مسجد "مصطفی" واقع در ایالت ویرجینیای شمالی که در ایام مراسم سوگواری چون دیوار استوار بر ایشان تکیه دادیم، سعادت دنیوی و اخروی را آرزومندیم.

با احترام، خانواده پژواک

د داکتر نعمت الله پژواک د وفات له امله د جمهور رییس حامد کرزی د خواشیني او ډاډه گیرني پیغام
انا لله و انا الیه راجعون

په ژوري خواشیني سره خبر شوم چې د افغانستان د پوهني یو پخواني خدمتگار او د هیواد د یوې درني کورنی غړی داکتر نعمت الله پژواک په حق ورسید. ارواښاد داکتر نعمت الله پژواک په ښوونه او روزنه کې تر لوړ زده کړو وروسته د هیواد د پوهني په وزارت کې په کار پیل وکړ. د دې وزارت په بیلابیلو څانگو کې یې د مدیر او رییس په توګه دنده تر سره کړه، څو کاله د هیواد د حکومت په کابینه کې د پوهني وزیر، د کورنیو چارو وزیر، سلاکار وزیر او یو وخت د صدراعظم مرستیال هم و. دده مړینه یوه ضایعه ده. د خپلي خواشیني او ډاډه گیرني مراتب ده کورنی دوستانو او د ننګرهار ولایت خلکو ته وړاندې کوم. الله تعالی دې دی وبخښي او کورنی ته دې یې جمیل صبر په برخه شي.

بخشی از پیام تسلیت فاروق وردک
وزیر معارف جمهوری افغانستان به
نماینده گی از وزارت معارف

هیبت رهبری وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان خدمات شایان و فراموش ناشدنی داکتر نعمت الله پژواک این خدمتگار وطن را در عرصه های معارف، نظم، انسجام و امن عامه، و سیاست های مدبرانه آن زمان وی را به قدردانی و سپاس یاد نموده، وفات او را ضایعه ای بزرگ کادری و بشری دانسته، از خداوند متعال برای مرحوم جنت فرودس و به بازماندگان وی، بخصوص به خانواده علم پرور و معارف دوست پژواک، صبر جمیل را استدعا می نماید.

بخشی از پیام تسلیت سید طیب جواد
سفیر کبیر و نماینده فوق العاده
جمهوری اسلامی افغانستان در
واشنگتن

وفات دانشمند بلند پایه، متبحر، وطندوست و معارف پرور افغانستان جناب داکتر نعمت الله خان پژواک را خدمت خانواده گرامی، فرزندان برومند ایشان و همه دوستان و هموطنان گرامی تسلیت عرض نموده از خداوند مهربان رفعت مزید منزلت ایشان را در بهشت برین استدعا دارم.

دکتور پژواک یک دیپلومات ورزیده، دانشمند بلند مرتبه و خدمتگذار صدیق افغانستان بود که تمام عمر پر بار شان را در خدمت اداره مملکت و معارف کشور سپری نمود. دوستان و همکاران که افتخار دوستی و همکاری با ایشان را در داخل و خارج کشور داشتند، از خلق نیکو، حسن رفتار، عطوفت و وطندوستی ایشان به نیکویی تمام یاد می نمایند.

بازگشت همه به سوی خداوند است، اما یاد آقای داکتر نعمت الله پژواک جاودانه در قلب همکاران و دوستان شان زنده می ماند.

د دوستی فرهنگی ټولني د مشرتابه
جرګي اوروزګان ملي مهالني خپروني
اداري په استازيتوب

د حبيب الله غمخور د غمشريکي او
ډاډه گیرني د پیغام یوه برخه

ارواښاد داکتر نعمت الله پژواک د یوه رښتیني افغان په توګه د خپل ژوند په ټول دوران کې نه یوازي د معارف او پوهي په ډګر کېنې بلکې د افغان ولس د ښیرازی او بسیایني او د دې تاريخي هیواد د نړیوال اعتبار د پیاوړتیا لپاره تل په ټولو ملي او بین المللي محافلو غونډو او کنفراسونو کېنې د خپل توان استعداد کاری او فکري توان له مخی زیار ایستلی او په پاکو لاسویی ټولی ورسپارل شوي دندې سرته رسولي دي.

امدا به پدرم داکتر نعمت الله پژواک

1307-1388

چشمه پتکان

چاشت های داغ وقتی که همه می خوابدند، من
دزدانه به حویلی می رفتم و با آسمان، آفتاب،
پرنده و زنبور عسل چشم پتکان بازی می کردم.

- ده، بیست، سی...

من "ماه" بودم چشم هایم را با دست می
بستم و می پرسیدم: حالا بیایم... حالا چشم
هایم را باز کنم؟

جوابم سکوت می بود. چشمانم را می گشودم،
دورادور حویلی می گشتم.

خوشه انگور از درجه سبز تا کله کشک می
کرد و می گفت: آفتاب در دانه های من پنهان
است.

می گفتم: "شیطانی" نکو!

حوض کاشی آبی می درخشید و آرام
زمزمه می کرد: بیا ببین آسمان در آینه آب من
است.

می گفتم: "شیطانی" بد است!

آشیانه کک خسی از بالای درخت سبز پرواز می
کرد تا بگوید: پرنده در تخم های سفید او پت
شده است.

سرزنش آمیز سر تکان می دادم: "شیطانک"!

آنسوتر میان گلها غنچه ای سرخ خاموشانه می
لرزید. با عجله گلبرگ هایش را می گشودم،

سر زنبور عسل را می خاریدم و با خوشی چنخ
می زدم: "ماه، ماه" شدی!

زنبور عسل وزوز کنان و ناراضی چشمان
سیاهش را با بال های طلایی خود می پوشاند و
بی صبرانه می پرسید: حالا بیایم... حالا چشم
هایم را باز کنم؟

جوابم سکوت می بود. زنبورک دورادور حویلی
را می چرخید، از پنجره داخل اتاق می آمد و
اول مرا پیدا می کرد. می دانست من به کجا
پناه می برم. آغوش پدرم زمانگاه همیشگی من
بود!

پروین پژواک

بهار 1365/کابل

محبت میان پدران و دختران

محبت بین مادران و دختران

"دختر به هیچ صورت و تحت هیچگونه شرایط مادر را ترک نمیکند، طوریکه مادر هرگز نمی خواهد دخترش را ترک نماید. بین آنها چنان رشته ای مستحکم برقرار است که هیچ چیز آن را قطع کرده نمی تواند.

من آن را به نام پیوند ناشکن یاد می کنم."

Rachel Billington رچل بلنگتن

"مادرم از هر طریق سعی ورزید تا مرا خوب درک کند و موفق شد. بیش از هر چیز دیگر همین درک عمیق و پر محبت او بود که تا پایان زندگیش مرا کمک کرد و مرا به سوی موفقیت رهنمون شد."

Mae West می وست

"مادرم مرا به ثمر رساند و بعد آزاد گذاشت."

Maya Angelou مایا انجیلو

"نمی دانم بیاد داری آنروزهای را که در وطن با هم به محبت زنده گی می کردیم؟

تو چطور شاد می شدی وقتی که ما ترا بالا بالا به هوا می انداختیم. چطور همه ما دستکش های گرم را پوشیده و بالای برف های یخزده می گشتیم؟ آن کلاه کوچک سرخ تو... آن بوتک های خورد تو!

من همه را به یاد دارم و همیشه به خاطر خواهم داشت."

Helen Thomson هلن تامسن

"تربیه دختران نزد ما چه معنی دارد؟ آیا منحصیث دختران چه آرزو داشتیم و یا می توانستیم داشته باشیم و به حیث مادران چه کرده می توانیم؟

اولتر و مهتر از همه ما به اعتماد و مهربانی به همدیگر ضرورت داریم. به یقین این اصل در مورد همه نوع بشر صدق می کند.

لیکن ما زن ها که در شرایط بس ناگوار محیطی بزرگ می شویم، نیازمند ابراز محبت سرشار دیگران هستیم تا بیاموزیم خود را هم دوست داشته باشیم."

Adrienne Rich ادترین رچ

من از اعماق قلب خود آرزو دارم همه پدران دوست داشتنی که در اثر کدام مجبوری، ماموریت و یا جنگ از خانواده های خود دور شده اند، بار دیگر به خیریت به منازل خود برگردند.

زیرا من درک کرده ام که بودن پدر در کنار فامیل چقدر ارزش دارد. که من به چه اندازه به پدر خود در امور ساده حیات روزمره نیاز دارم و همچنان او چقدر ضرورت به وجود مرا احساس می کند.

Pam Brown

پاهای ناتوان و دستان آویزان این پیرمرد ضعیف بر دل و دماغ من فشار می آورد. نمی دانم چه رخ داد بر آن مرد سرشار که مانند قلعه کوه استوار بود؟

ما هر دو در آن ایام گذشته در روزهای شنبه به قدم زدن می رفتیم. قدم زنان صحبت می کردیم و هر طرف رفته می گشتیم و می گشتیم.

پدر و دختر از خوش طبعی های همدیگر حظ می بردیم و موقف مشترک داشتیم. تمام قضاوت های او درست بود. من هیچ شک نمی داشتم که او مرا می فهمید.

Jayee Grenfell

چقدر مسرت بار است وقتی که پدر با دخترش کنار هم بالای میز بنشینند. این درست به آن شبیه است که مردی سالخورده در زیر سایه درختی تکیه بزند که او خود آن را غرس و پاسبانی کرده است.

Sir Walter Scott

داشتن طفل فکر هر انسان را تغییر می دهد. من دیگر انتظار و آرزو ندارم زندگی را طوری که بدون او داشتم، دوباره داشته باشم. من از او هستم و امیدوارم هر چه ضرورت دارد، برآورده سازم. من هیچ دلیلی را کافی نمی یابم که او را ترک کنم.

Laurie Lee

مهمترین رابطه در یک خانواده بعد از رابطه زن و شوهر روابط بین پدر و دختر است.

David Jeremiah

همه پدران اشپلاق کردن مخصوص خود را دارند. همچنان حرف زدن، صدا کردن، درکوبیدن و ... گاهی فکر می کنیم که ما تاثیر شیوه های خاص آنها را فراموش کرده ایم. لیکن بعدتر روشنایی از بین تاریکی خاطرات جرقه می زند و ما دوباره طفل پنج ساله شده و انتظار قدوم پدر را به روی پیاده رو خانه می کشیم.

Pam Brown

من دختر خود را روی دستان خود قرار دادم او لحظه بعد به طرف بازوی چپ من لغزید. من آن بازو را دیگر حرکت ندادم، جز آنکه او را در آن چون گهواره به آهستگی گاز می دادم. من بدون شک می گویم که آن یکی از پرمسرت ترین لحظات زندگی من بود.

Dennis Byrd

پدرم ستون فقرات همه فامیل ما است. هر مشکلی که در طول حیات من داشته ام، دایما او برای رفع آن در کنارم بوده است.

Whitney Houston

پدر! تو در نظرم چنان عالی مقام نسبت به سایر مردان می نمایی که ترا ترکیب فوق العاده از حیا، قدردانی، حرمت، محبت و افتخار می یابم که می خواهم ترا به حیث موجودی خارق العاده بپرستم.

امکان داشت من زنده نبودن خود را ترجیح می دادم، اگر دختر انسانی چون تو نمی بودم.

Theodosia Burr

پدرم برای من چنان معیاری است که بعدا در طول زنده گی خود ارزش هر مرد را در مقایسه با او ارزیابی کرده ام.

Kathryn M. Graham

دكتور نعمت الله پژواک در ماه عقرب ۱۳۶۹ مضمونی انتقادی را تحت عنوان "دل دلکشا را شگافته اند" نوشت و آن را جهت نشر به "اخبار هفته" که تحت مدیریت ظاهر ظنین در کابل انتشار می یافت، فرستاد. نشر آن مطلب با نام داکتر پژواک هنگامه زیاد را در داخل و خارج کشور ببار آورد.

"اخبار هفته / شماره ۴۳/پنجشنبه ۲۴ عقرب ۱۳۶۹"

دل دلکشا را شگافته اند!

شعر ذیل را که بنام مرثیه یاد می شود، مرحوم استاد عبدالحق بیتاب استاد ادبیات دری پدرم، که من هم بعدا در پوهنخی ادبیات پوهنتون کابل افتخار شاگردی شان را داشتم و در دوره اعلیحضرت ظاهرشاه لقب "ملک الشعرا" افغانستان را به دست آورد، برای پدرم سروده است. در عنوان آن چنین نوشته اند:

مرثیه در شهادت قاضی حفیظ الله
خان در ۴ اسد ۱۳۰۹

مپرس از انقلاب دور گردون
که پایانی ندارد ماجرایش
خصوصا با گروه خاکساران
بود هر لحظه دیگرگون هوایش
از و نوشیده جام نامرادی
حفیظ الله که آمرزد خدایش
جوانی بود دارای فضایل
درایت از غلامان نکایش
به ششدره بود هنگامیکه قاضی
فشاری بر سر آمد از قضایش
چو از دل برخلاف یاغیان شد
شهادت شد بجنّت رهنمایش
فداکاری نموده در ره حق
دهد اجری خداوند از برایش
ز مایوسی کنون صد داغ دارد
دل قوم و عزیز و افرایش
فزوده تاج (کرمنّا) به او گفت*
بهشت جاویدان گردیده جایش

*چون عدد کاف کرمنّا را که بیست است بر عدد مصرع ثانی بیفزاییم، سال شهادت مرحومی که سال ۱۳۴۹ هجری قمری است، بدست می آید. (ولقد کرمنّا بنی آدم)

آیا این اقدامات را نیز باید به دوش "حالت جنگی کشور" انداخت؟
در این سال های که اقتصاد کشور ورشکست گردیده، این همه بناهای بدشکل و یکرنگ چه ضرورت و حاصل دارد؟
تورم تشکیلاتی تاثیرات خود را به شکل تورم تعمیراتی هم نشان می دهد. بیابید از انصاف و دلسوزی کار بگیریم و بناهای زیبا و تاریخی و چمنزارهای آن را تا حد امکان حفاظت نماییم و در مصارف دولتی از اصل صرفه جویی نهایی کار بگیریم!"

از یاداشت های داکتر نعمت الله پژواک

پدر مرحوم من حفیظ الله نویسنده و شاعر بودند و در اکثر محافل مکتب و غیره آثار خود را خوانده اند.
مامای مرحوم من عبدالباقی ننگرهای که بر علاوه خویشی از رفقای شخصی پدرم بود، از یاداشت خود به من گفتند که به روز نهم حوت سال ۱۲۷۸ هجری شمسی سالگرد تولدی اعلیحضرت امان الله در قصر دلکشا تجلیل می گردید. هوای کابل خیلی سرد و در این روز برفباری هم زیاد بود. متعلمین نخبه معارف و از جمله پدرم در این محفل شرکت داشتند. داخل قصر دلکشا نیز سرد بود. در این موقع استاد بیتاب از پدرم پرسیدند: حفیظ الله دلکشا را چگونه یافتی؟

پدرم فی البدیهه برای شان گفتند:

دلکشا در برف زندان بلاست
هر کجا گرم است آنجا دلکشاست

من بعد از سپری شدن تقریباً دو سال وارد باغ قصر دلکشا شدم. از آن زیبایی و شادابی چمن های سبز و پر گل سالهاست اثری به چشم نمی خورد. اما آنچه حالا برای هر بیننده حساس افغان تکان دهنده است، کار بالای تعمیر می باشد که تهداب سنگین کانکرتی آن در فاصله دو صد متری دورتر از قصر دلکشا به اندازه سطح چمن بالا آمده است. پیش از آنکه ناوقت گردد باید و باید جلو اعمار این بنا گرفته شود و اجازه داده نشود قصر زیبای دلکشا و باغ آن که صیغه تاریخی دارد، برباد رود. با تأسف باید گفت که از عرصه دوازده سال به این طرف در اکثر باغ ها و محوطه های زیبا و فراخ عمارات دولتی کابل بدون احساس مسوولیت و سنجش تعمیرات و بلاک های قد و نیم قد بالا آمده که باغ صدارت عظمی مثال بارز آن است. حالا این باغ و محوطه شورای وزیران با رهروهای کج و معوج - کوچه مانند از یک تعمیر به دیگرش راه گشوده و آن را می توان مکرویان پنجم نام نهاد.

تا جدا هستیم انگلستان افگاریم ما

مشت اگر گردیم از آن دندان ها خواهد شکست

عقرب ۱۳۶۹/۱۳ نوامبر ۱۹۹۰/کابل)
*بیئت شعری از استاد عبدالرحمن پژواک

د پوهانو رسالت:

زه فکر کوم چی د پوهانو ننی رسالت باید دا وی چی په هیواد کی سوله او پخلاینه راشی او زمونږ ملی یوالی چی سخت شریږدی پیا پیاوری شی. ترڅو سوله نه وی، هیڅ کار نشی کیدی په شمول د څیړنی ستاسو د په زړه پوري موضوعاتو باندی.

پوهان باید دا زوروتیا او میرانه ولری چی خپله عقیده بی له ویری وویای ولو که څوک یی د گورکی* بنار ته هم وشړی.

تاسو د ټولنی د بڼ کلان یاستی. امکان لری چی تاسو کی ځینو سره دا پوښتنه راپورته چی زما د سولی سره څه کار دی؟ تاسو دا فکر کولای شی که د پوهانو نه دا پوښتنه او خواست ونشی، آیا کیدی شی چی د پوهانو نه بغیر د چا نه دا غوښتنه وشی چی دا شخړه حل کړی، نظر ورکړی، ایثار وکړی، زوروتیا وشیی. نه، دا تاسو یاستی. خوشحال خان خټک وایی:

د دستار سری هزار دی

چی دستار تری په شمار دی

تاسو دستار یا پگری ترونکی یاستی او ستاسو نه باید دا توقع وشی.

(د داکتر نعمت الله پژواک د اکادمی علوم د

شفاهی وینا د ځینو برخو ژباړنه په پښتو کی/د لړم ۲۳ کال ۱۳۶۹/د نوامبر ۱۳ کال ۱۹۹۰ / کابل)

* اندری سخاروف د لیوند برژنف د زمانی د

شوروی یو ډیر پیاوړی او نامتو ذره وی پوهاند او د بشر د حقونو د لاری ټینګ مبارز وو. دی به هر چیری او هر وخت کی د شوروی د خلکو لپاره بشر آزادی او حقوق غوښتل او په لاره کی یی مبارزه کولی. تر څو په پای کی برژنف دی جزا د گورکی وروکی بنار ته تبعید کړ او تر سخت څارنی لاندی یی وساتل.

برای مطالعه بیانیه های مکمل داکتر پژواک لطفا به صفحه اختصاصی ایشان در وب سایت "آسمایی" مراجعه کنید:

www.afghanasami.com

برای خوانش آثار استاد عبدالرحمن پژواک

www.pazhwakfoundation.com

برای خوانش و بازدید آثار پروین پژواک هژبر شینواری

www.hozhaber.com

www.ppazhwak.hozhaber.com

علوم جمهوری افغانستان گرفته شد که آن برگزاری انتخابات آزاد، مستقیم و سری در رهبری مقامات سطح دیپارتمنت ها، انستیتوت ها و مراکز علمی این اکادمی بوده است. آنچه که بیشتر مایه خشنودی و امیدواری من شد فضای پر از تفاهم، دوستی و آزادی بود که در این سه روز انتخابات مسلط بود و من باور کامل دارم که اگر چنین فرصت های آزاد و مساعد به مردم شریف افغانستان داده شود، قسمی که در طول تاریخ این ها مواقع حساس را احساس کرده و سرنوشت مملکت را تعیین کرده اند، این بار نیز خواهند توانست از روی مصالحه، مذاکره و جرگه سرنوشت خویش را تعیین کرده و به این جنگ خانمانسوز برادرکشی خاتمه بخشند.

هموطنان محترم این وقت آن نیست، که ما بالای زخم مردم افغانستان نمک پاشی کنیم. ما باید التیام کنیم. این کدورت ها و نفاق مثل آمدن عسکر شوروی نیست که به افغانستان آمد و برآمد! این کدورت ها وقتی که در دل و دماغ جای گرفت، در عروق و شرایین می دود. این در نسل های آینده ما و شما انتشار می یابد و ما برای صد سال دیگر امکان دارد این خونریزی را پایان داده نتوانیم.

برای ما و شما تحکیم وحدت ملی بسیار اهمیت دارد.

***تا جدا هستیم انگلستان افگاریم ما
مشت اگر گردیم از آن دندان ها خواهد
شکست!**

درنو خویندو او ورونو!

په پښتو کی یوه وینه ده چی وایی:

که زه ووايم چه زه يم

او ته ووايي چه زه يم

نه به ته یی، نه به زه يم

او که زه ووايم چه ته یی

او ته ووايي چه ته یی

هم به ته یی، هم به زه يم

(از بیانیه داکتر نعمت الله پژواک به مناسبت انتخابات آزاد اکادمی علوم افغانستان/۲۳

در این شکی نیست که افغانستان مانند بسا ممالک جهان به شمول همسایه هایش یک مملکت کثیرالملیت بوده هر قوم و حتی قبیله آن از خود مشخصات جداگانه دارد. لیکن تمام اقوام و قبایل افغانستان عشق وافر و علاقه تعجب آور به کشور واحد و مستقل خود دارند. هر گونه سعی آشکار و یا پنهان برای از بین بردن وحدت ملی و یا خدشه دار کردن احساسات آنها جز برای دشمنان افغانستان برای جانب دیگر افغانی منفعت ببار نمی آورد.

قانون اساسی و دولت آینده باید حقوق واقعا مساوی اقلیت ها را احترام و تضمین نموده هر نوع امتیاز و یا تبعیض را مردود شمرد. اما هویت ملی افغان را طوریکه تاریخ ثابت می سازد باید احترام کرد و این احساس را در نسل های آینده بالنده تر ساخت.

از بیانیه داکتر نعمت الله پژواک در جلسه فوق العاده کمیسیون عالی مصالحه و آشتی ملی که شامل تقریباً دو صد نفر از شخصیت های افغان بود و در قصر ستور وزارت خارجه دایر گردید. /شنبه ۱۳ جدی ۱۳۶۵/سوم جنوری ۱۹۸۷/کابل)

اشاره به یک گفتار قبلی میخائیل گرباچف منشی عمومی کمیته مرکزی حزب کمونیست شوروی است که معضله افغانستان را "زخم خونین" خوانده بود.

**در باب انتخابات آزاد و تحکیم
وحدت ملی:**

واقعا در طی این هفته جاری قدمی بسیار بزرگ و ارزشمند در اکادمی

از سخنان داکتر نعمت الله پژواک

در باب انگیزه خدمت به وطن:

من هرگز نمی خواهم بیش از آنچه هستم خود را بزرگتر نشان بدهم، طوریکه میل ندارم از چیزیکه هستم مرا کمتر تصور کنند. من در طول دو ماموریت گذشته خود به حیث عضو کابینه در دو نظام کاملا مختلف یعنی- برای کسانیکه اطلاع ندارند- به حیث وزیر داخله در نظام شاهی و وزیر معارف در رژیم جمهوری داود خان کار کرده ام. اما در عین زمان من برای یک داعیه کار کرده ام نه برای شخص یا اشخاص. این اصل امروز هم به نزد من ثابت و محترم است.

داعیه من داعیه خدمت به مردم و وطن عزیز افغانستان بوده است.

(از بیانیه داکتر نعمت الله پژواک در جلسه فوق العاده کمیسیون عالی مصالحه و آشتی ملی که شامل تقریبا دو صد نفر از شخصیت های افغان بود و در قصر ستور وزارت خارجه دایر گردید. /شنبه ۱۳ جدی ۱۳۶۵/سوم جنوری 1987/کابل)

در باب آشتی ملی و قانون

اساسی:

قطع خونریزی، مصالحه و آشتی ملی واقعا اهداف نیک و بیس پر ارزش است. اما برای پیاده کردن آن تا زمانی که به خواست های ضد انقلابیون اقدام عملی صورت نگیرد، جنگ ادامه خواهد یافت و غالبا این زخم خونین، خونینتر* خواهد شد. نخست باید جانبی را که ناراض است و قیام کرده با دشمن حقیقی افغانستان تفریق نمود و از در مصالحه و گذشت به رفع خواست های معقول و شکایات شان پرداخت و آشتی ملی آن را گویند که گذشت دو جانبه یعنی از انقلابی و ضد انقلابی با همدیگر باشد. این جنگ متاسفانه جنگ برادر با برادر شده است و باید به آن خاتمه داده شود. ضد انقلاب را نمیتوان و نباید کم و یا مجزا از مردم افغانستان شمرد. آنها در اثر ظلم بیحد و سیاست های غلط حزب دیموکراتیک خلق افغانستان متواری گشته، ناگزیر برای دفاع خود در ردیف دشمنان حقیقی کشور به قیام و جهاد برخاسته اند. درحقیقت آنها برای حفظ و دوام اعتقادات دینی و ملی

خود می جنگند. طبیعی است که در مبارزه بر ضد حاکمیت انقلابی از هر منبع امداد و کمک را پذیرفته اند اما همه آنها را نمیتوان آله دست امپریالیزم خواند. به منظور دفع هر چه زودتر دسایس استعمار و آوردن صلح و امنیت در افغانستان حقیقت را باید آشکارا گفت که توده های وسیع مردم افغانستان رهبری یکه تازانه حزب دیموکراتیک خلق افغانستان را فعلا و یا بعد از حل و فصل احتمالی آینده مسئله افغانستان پذیرا نیستند. این نظر عریان من چون بیان یک حقیقت است، غالبا شنیدن و قبول آن نیز به رفقای حزبی تلخ و زنده خواهد بود.

ملت افغانستان مخصوصا بعد از انقراض نظام شاهی و تبدلات هشت سال گذشته به مراتب بیشتر از هر وقت دیگر علاقمند و مصمم به تعیین سرنوشت خود و رهبران آینده خود شده اند. حقیقت این است که زعامت و قیادت یک ملت را محض اشخاص تعلیم یافته، مدبر و مطلع به امور سیاسی مملکت و جهان پیش برده می تواند و بس.

بعد از آن حاضر به پذیرش ماموریت رسمی نگردد. (نوامبر 1990)

داکتر پژواک در افغانستان باقی ماند. بعد از تشکیل حکومت مجاهدین و تشدید جنگ های داخلی کابل وی با خانواده اش به پشاور رفت (۳۱ اسد سال ۱۳۷۱- 22 اگست 1992) و بعد از دو سال اقامت در آنجا عازم امریکا شد و ساکن ویرجینیای شمالی شد. (اول اگست 1994)

داکتر پژواک که با حساب پاک و دست خالی بعد از یک عمر خدمت به وطن راه مهاجرت را در پیش گرفته بود، در ایالات متحده امریکا با وصف کهولت سن با همت بلند و عالی مدت ده سال به تدریس زبان های ملی افغانستان، پشتو و دری در موسسات مختلف تحصیلات عالی ایالات ویرجینیا، مریلند و شهر واشنگتن دی سی پرداخت.

دکتر نعمت الله پژواک در سن هشتاد و یک سالگی مصادف با سحر جمعه ۸ عقرب ۱۳۸۸- 30 اکتوبر 2009 داعی اجل را با صلح و صفا لبیک گفت و با این جهان فانی وداع کرد. روحش شاد و بهشت برین منزلگه اش باد!

داکتر نعمت الله پژواک در ۲۳ جوزا سال ۱۳۳۶- 13 جون 1957 با عقیقه پژواک یگانه دختر استاد عبدالرحمن پژواک ازدواج کرده بود و حاصل این پیوند پنج فرزند به اسمای فرهاد پژواک، گلالی پژواک، پروین پژواک، فرزند پژواک و نیلاب پژواک می باشد.

د داکتر نعمت الله پژواک ژوند لیک

داکتر نعمت الله په خپل وياړلي ژوند کې په لاندې توګه رسمي دندې ترسره کړي دي:

- د پوهني د وزارت د ابتدايي تدریساتو غړی
- د دارالمعلمینونو عمومي مدیر
- د حبیبي لیسې مدیر
- د پوهني د وزارت د ثانوي تدریساتو ریس
- په مسکو کې د افغانستان د لوی سفارت فرهنگي اتشه
- د پوهني د وزارت د تالیف او ترجمې ریس
- د بامیانو والي
- د کابل والي
- د کورنیو چارو وزیر
- د پوهني وزیر
- د سلطان علی کشتمند په حکومت کې سلاکار وزیر

• د داکتر حسن شرق په حکومت کې سلاکار وزیر
داکتر نعمت الله پژواک ورستی رسمي دنده د فضل الحق خالقیار په حکومت کې د صدراعظم دمرستیال په توګه وه چې په ۱۳۶۹ هجري لمریز کال کې یې له دې دندې استعفا وکړه او تر هغې وروسته یې بله رسمي دنده ونه منله.

ارویند داکتر پژواک په افغانستان کې تر کورنیو او تنظیمي جګړو پورې پاتې شو، په ۱۳۷۱ لمریز کال کې له خپلې کورنۍ سره پېښور ته کډه شو او هلته له دوکاله ژوند کولو وروسته د امریکا متحدو ایالتونو ویرجینیا ایالت ته کډوال شو.

داکتر پژواک چې د کلونو کلونو خدمت وروسته تش لاس له افغانستان څخه وتلی و په امریکا کې لس کاله نور هم ددې هیواد په بیلابیلو عملي موسیسو کې د پښتو او دري ژبو تدریس ته ادامه ورکړه .

داکتر نعمت الله پژواک د جمعي په ورځ د ۱۳۸۸ لمریز کال د لړم د میاشتي په اتمه نیټه د امریکا په ویرجینیا کې له دې فاني نړۍ سترګې پټې کړې . اروا دې ښاده وي

داکتر پژواک په ۱۳۳۶ هجري لمریز کال کې د خپل کاکا او مشر عبدالرحمن پژواک له بوازيني لور عقیفې پژواک سره واده وکړ او له دې واده څخه پنځه اولادونه لري .

د افغانستان یو یاد فرهنگي او سیاسي شخصیت داکتر نعمت الله پژواک د جمعي په ورځ د ۱۳۸۸ لمریز کال د لړم د میاشتي په اتمه نیټه په واشینگتن کې له دې نړۍ سترګې پټې کړې .

ارویند داکتر نعمت الله پژواک په ۱۳۰۷ هجري لمریز کال د زمري د میاشتي په ۲۱ نیټه په کابل کې د مرحوم حفیظ الله په کاله کې زېږیدلی و .

نوموړي خپلې لومړنۍ او منځنۍ زده کړې د کابل د حبیبي په لیسه کې پای ته ورسولې او بیا یې د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځی ولوست .

ارویند پژواک په ۱۹۵۵ کال کې د پوهني د وزارت د ابتدايي تدریساتو غړی وټاکل شو او په همدې موده کې یې د افغان پلاوي د غړي په توګه په کراچي او بنکاک کې د یونیسکو په کنفرانسونو کې ګډون وکړ.

داکتر پژواک په ۱۹۵۵ کال کې د هندوستان د بنونیز سېسټم د مطالعي او څیړني لپاره نوي ډیپلي ته ولاړ او هلته یې د هندوستان د هغه وخت له صدراعظم جواهر لال نهرو سره ولیدل .

ارویند داکتر پژواک په ۱۹۵۶ کال کې بیرته افغانستان ته راستون شو او د دارالمعلمینو د عمومي مدیر په توګه مقرر شو . نوموړي په همدې وخت کې د امریکا د کولمبیا د پوهنتون له پروفیسورانو سره په افغانستان کې د پوهني د سېسټم د پراختیا او درسي کتابونو په برخه کې کار وکړ .
نوموړي د افغانستان د هغه وخت تعلیمي نصاب په جوړولو او د درسي کتابونو په چاپ کې هم مهم رول درلود.

نعمت الله پژواک په ۱۹۵۸ عیسوي کال کې نیویارک ته ولاړ او هلته یې د ښوني او روزني په برخه کې ماسټري ترلاسه کړه . او بیرته کابل ته ستون شو .

ارویند داکتر نعمت الله پژواک کابل ته له سنټیندو وروسته د حبیبي لیسې مدیر وټاکل شو . نوموړی دري کاله وروسته یو وار بیا د دکتورا د ترلاسه کولو لپاره امریکا ته ولاړ .

نوموړی په ۱۳۴۴ لمریز کال کې بیرته افغانستان ته ستون شو او د پوهني په وزارت کې یې د ثانوي تدریساتو د ریس په توګه دنده خپله کړه .

خاص "سردار محمد داود" را به جلالتماب "گوروترک" رییس جمهور ترکیه تقدیم کند. حکومت ترکیه نظر به روابط نیک تاریخی که از زمان "مصطفی کمال اتاترک" با افغانستان و زمامدارش "امیر امان الله خان" محصل استقلال افغانستان داشت، به داکتر پژواک این افتخار را بخشید تا اکلیل گل را به نماینده گی بیش از پنجاه کشور جهان بالای مقبره اتاترک گذاشته و چند سطر به نماینده گی از همه در کتاب خاص درج کند. در این سفر مدال افتخار از سوی رییس جمهور ترکیه به داکتر پژواک اهدا گردید. (اکتوبر 1973)

دکتر پژواک در اثر دعوت دکتور "جواری" وزیر معارف عراق به بغداد رفت و در ضمن پیام خاص "سردار محمد داود" را به "احمد حسن البکر" رییس جمهور عراق تقدیم داشت و با مقامات عالی علمی و معارف آن کشور تبادل نظر نمود. در جریان همه این ملاقات ها "استاد خلیل الله خلیلی" سفیر افغانستان مقیم بغداد ایشان را همراهی می کرد. (1973)

داکتر پژواک از "رونی ابی" وزیر معارف فرانسه دعوت کرد تا در راس یک هیئت به کابل آمده و تعمیر جدید لیسه استقلال را که به پول دولت فرانسه و به صورت خیلی عصری ساخته شده بود، افتتاح نماید. در پایان این سفر نشان عالی معارف از طرف محمد داود رییس جمهور افغانستان به وزیر معارف فرانسه تفویض شد. (سپتامبر 1974) وزیر معارف فرانسه در پایان

سفر خود از داکتر پژواک دعوت کرد تا با خانم خود محترمه عقیفه پژواک از فرانسه دیدار به عمل بیاورد. در پایان این سفر رسمی نشان اعلی اکادمیک از طرف صدراعظم فرانسه به داکتر پژواک اعطا شد. (اکتوبر 1974)

داکتر پژواک قبل از برگشت به وطن به هیئت رییس هیئت افغانستان در هژدمین کنفرانس سالانه مجمع عمومی یونسکو در پاریس اشتراک کرد. (1974) داکتر پژواک بنا بر مخالفت با تغییر کلی در سیستم تاریخی معارف که تعلیم و تربیه مکاتب را از سه مرحله ابتدایی، متوسط و عالی به دو مرحله ابتدایی و عالی منقسم می ساخت و ایجاد کانکور برای فارغین صنوف هشتم مکاتب، استعفا نامه خویش را به حضور رییس جمهور تقدیم کرد. (نوامبر 1974)

وزیر مشاور صدارت در حکومت سلطان علی کشتمند (1981-1986)
پس از کودتای هفت ثور ۱۳۵۷ مصادف با 27 اپریل 1978 هنگامی که افغانستان به اثر تجاوز ارتش شوروی زخم ناسور گشته بود، داکتر پژواک پس از هفت سال دوری از وظایف رسمی خویشتن را مکلف دید تا به کمیسیون مصالحه ملی بپیوندد. امید وی این بود تا باره حل صلح آمیز از خونریزی بیشتر و مداخلات مغرضانه کشورهای ذینفع بکاهد.

زمانی که دکتور نجیب الله رییس جمهور افغانستان تعیین شد، جلسه ای عمومی "لویه جرگه آشتی و مصالحه ملی" در تالار وزارت خارجه تحت ریاست عبدالرحیم هاتف دایر شد. تعدادی زیادی از اشخاص نامور شهر کابل و نماینده های سیاسی سفارت ها جز مدعوین بودند. داکتر پژواک در این محفل اجازه گپ زدن خواست و طی بیانییه تاریخی شفاهی و تحریری خویش، اعضای حکومت چپی افغانستان و مشاورین شوروی آنها را مورد تقبیح شدید قرار داد و خواستار ایجاد دولت بی طرف و صادق افغان ها گردید. سخنان وی باعث گشت تا تعدادی دیگر

نیز جرات یافته به نمایندگی از مردم سخن گویند. (جنوری 1987)

در جریان این سال ها داکتر پژواک سفرهای رسمی ذیل را داشته است: سفر به سویدن منحیث رییس انجمن دوستی افغان - سویدن، 1985 سفر به اتحاد جماهیر شوروی، چکوسلواکیا و ایالات متحده امریکا، اگست 1987. اشتراک در سی و یکمین اجلاس جهانی انجمن های ملل متحد WFUUNA به هیئت رییس انجمن افغانستان در راس یک هیئت به کانادا، 1987.

وزیر مشاور صدارت در حکومت دکتور محمد حسن شرق، جوزا سال ۱۳۶۷ (جون 1988)
اشتراک در "کنفرانس صلح ولادیوستوگ" به دعوت "میخائیل گریباچف"، سپتمبر 1988. اشتراک در کنفرانس سه جانبه افغانستان، شوروی و امریکا در کابل، اپریل 1988. سفر به نیویارک جهت اشتراک در مجمع عمومی سازمان ملل متحد منحیث عضو هیئت افغانی، سپتمبر 1988.

معاون صدراعظم در حکومت فضل الحق خالقیار، جوزا سال ۱۳۶۹ (می 1990)
در این دوران ایشان منحیث یکی از سه معاونین صدراعظم مسوولیت رهبری و نظارت امور معارف، تحصیلات عالی، صحت عامه و شاروالی را عهده دار گردید. سیستم درسی افغانستان مورد تجدید نظر قرار گرفت و سیستم عنعنوی معارف با بعضی اصلاحات دوباره احیا گردید.

بنا بر پیشنهاد داکتر پژواک تعیین کدر رهبری اکادمی علوم افغانستان به صورت انتخابی صورت گرفت. انتخابات اکادمی علوم با موفقیت برگزار شد. بیانییه داکتر پژواک در انتخابات نهایی اکادمی علوم، حمایت اشتراک کننده گان از آن و مخالفت داکتر نجیب الله با آزادی بیان ایشان، باعث گردید تا داکتر پژواک از مقامش استعفا کرده و

زنده گینامهء داکتر نعمت الله پژواک

والی ولایت بامیان، حمل سال ۱۳۵۰ (اپریل ۱۹۷۱)
 داکتر پژواک در این دوران برای اولین بار فراتر از میدان تعلیم و تربیه به کار پرداختند. به اثر پشتکار ایشان ولایت بامیان که یکی از دیدنی ترین ولایات تاریخی کشور می باشد، رونق بیشتر به خویش گرفته، کار ترمیم بت های بامیان با کمک هندوستان به خوبی پیش رفت. ولیعهد جاپان (فعلاً امپراطور) و خانمش در جریان دیدار خویش از پیکره های بودا داکتر پژواک را به دریافت یکی از معتبرترین جوایز جاپان مفتخر ساخت.

والی ولایت کابل، میزان سال ۱۳۵۰ (سپتمبر ۱۹۷۱)

وزیر داخله، قوس سال ۱۳۵۱ (دسامبر ۱۹۷۲)
 در این دوران که مصادف با آخرین حکومت دوره شاهی و مصادف با کابینه داکتر موسی شفیق بود، ایشان از طرف "دبتریشن گنشر" وزیر داخله آلمان فرال به آلمان دعوت گردید تا از برخی موسسات عالی پولیس که در آن افسران پولیس افغان تربیت می شد، دیدن به عمل بیاورد. در پایان این سفر مدال عالی دوستی از سوی صدراعظم آلمان به داکتر پژواک اهدا گردید.

وزیر معارف، ۱۱ اسد سال ۱۳۵۲ (۲ اگست ۱۹۷۳)
 داکتر پژواک بار دیگر به میدان تعلیم و تربیت برگشت. در این دوران ایشان به حیث نماینده اولین دولت جمهوری افغانستان و رییس هییت افغانی انتخاب گردید تا در پنجاهمین سالگرد جمهوری ترکیه اشتراک کرده و پیام

شهادتنامهء ماستری در رشتهء تعلیم و تربیه از یونیورسٹی کولمبیا، به کابل بازگشت.

مدیر لیسه حبیبیه، حمل سال ۱۳۳۸ (اپریل ۱۹۵۹)
 داکتر پژواک پس از سه سال مدیریت ماندگار در لیسه حبیبیه، منحصیث عضو موسسهء تعلیم و تربیه جهت اخذ درجه دوکتورا در رشتهء تعلیم و تربیه برای سه سال عازم امریکا گردید. طی این سفر خانمش میرمن عقیفه پژواک نیز وی را همراهی می کرد.

رییس تدریسات ثانوی وزارت معارف، سنبلهء سال ۱۳۴۴ (سپتمبر ۱۹۶۵)
 داکتر پژواک برای مطالعه سیستم معارف انگستان به آن کشور سفر نمود. همچنان داکتر پژواک به حیث نماینده افغانستان در کنفرانس منطقوی یونسکو منعقدہ بنکاک پایتخت تایلند اشتراک کرد.

رییس کلتوری و مستشار فرهنگی سفارت کبرای افغانی مقیم مسکو، میزان سال ۱۳۴۷ (سپتمبر ۱۹۶۸)
 ریاست کلتوری افغانستان در ماسکو مسوول نظارت، بررسی و حل مشکلات صدها نفر محصلین ملکی افغان در جمهوریت های اتحاد شوروی سابق و سایر کشورهای سوسیالیستی آن وقت اروپای شرقی بود که در رشته های مختلف از طرف حکومت افغانستان انتخاب و اعزام شده بودند.

رییس تالیف و ترجمه وزارت معارف، جوزا ۱۳۴۹ سال (جون ۱۹۷۰)

داکتر نعمت الله پژواک ولد مرحوم قاضی حفیظ الله به تاریخ ۲۱ اسد ۱۳۰۷ هجری شمسی، مصادف به ۱۲ اگست ۱۹۲۸ عیسوی در شهر کابل تولد شده، دوره تحصیلات ابتدایی و ثانوی را در لیسهء حبیبیه به پایان رسانید. وی در سال ۱۹۵۱ شامل پوهنخی ادبیات پوهنتون کابل گردید و بعد از چهار سال از آنجا به درجه اول فارغ التحصیل گردید.
 داکتر پژواک در طول زندگی پر افتخارش مسوولیت کاری و وظایف ذیل را به عهده داشته است:

عضو ریاست تدریسات ابتدایی وزارت معارف ۱۳۳۴ (۱۹۵۵)
 داکتر پژواک به حیث عضو هییت افغانستان در کنفرانس های منطقوی یونسکو در کراچی - پاکستان و بعداً بنکاک - تایلند اشتراک کرد. وی با استفاده از بورس تحصیلی برای مدت یکسال جهت آموزش و مطالعه سیستم تعلیم و تربیهء هند به آن کشور رفت و باری با سایر محصلین کشورهای آسیایی و افریقایی با "جواهر لعل نهرو" صدراعظم هندوستان ملاقات کرد.

مدیر عمومی دارالمعلمین ها، ثور سال ۱۳۳۵ (می ۱۹۵۶)
 داکتر پژواک با گروه پروفیسوران یونیورسٹی کولمبیا ای امریکا که از طریق کمک اداره انکشافی امریکا جهت بهبود و انکشاف سیستم تعلیم و تربیه و کتب درسی مکاتب به افغانستان دعوت شده بودند، به همکاری پرداخت و نایل به اخذ بورس تحصیلی گردید. وی برای تحصیلات دوره ماستری عازم نیویارک شد و با دریافت

إِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّا اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

از خدا هستیم و به سوی خدا بازمی گردیم

مورد خدای یوا و دهغه لوری ته ورخو

داکتر نعمت الله پرواک

۱۳۰۷/۵/۲۱

۱۳۸۸/۸/۸

